

POSUDEK

na diplomovou práci Věry Sušické: Obytné stavby kultury nálevkovitých pohárů v Evropě. 132 str. s literaturou, 19 obr., 44 tab., 5 mapových listů. Praha 2012, Univerzita Karlova.

Problematika staveb a jejich pozůstatků patří k trvale diskutovaným okruhům nejen české archeologie. Podstatným způsobem je ovlivněna stavem jejich dochování, v závislosti na typech konstrukcí, podmínkách uložení a v neposlední řadě i možnostech datování. Jejich identifikace tedy není ani zdaleka samozřejmá a celková představa o obytných stavbách, případné proporcí jednotlivých typů, jejich funkci, se období od období silně různí. K jednomu pólu tenduje např. poměrně početně zastoupená a vcelku dobře poznatelná a poznaná architektura neolitu a starší doby bronzové, opačná strana je kromě jiných epoch zastoupena kulturou nálevkovitých pohárů. Právě tomuto období je věnována diplomová práce Věry Sušické, která již z povahy výše (a níže) uvedeného nemohla být založena jinak než na více či méně spolehlivých dokladech staveb z celé oblasti rozšíření této kultury, tedy podstatných částí střední a severní Evropy.

První dvě kapitoly jsou věnovány charakteristice kultury nálevkovitých pohárů na našem území i v dalších oblastech jejího rozšíření. Úvodními pasážemi autorka prokazuje, že se dobře orientuje v problematice daného období, přičemž vzhledem k povaze řešeného tématu klade hlavní důraz na popis krajinných typů, resp. forem sídlení té které skupiny diskutované kultury. Obdobně fundovaným způsobem se vypořádává s relativní chronologií jednotlivých skupin a jejich vzájemnou paralelizací. Na podkladě takto nastíněného přehledu je v následujících kapitolách řešeno vlastní téma práce.

Analýze předchází katalog, který velmi podrobným způsobem shromažďuje stopy po stavbách z celého území rozšíření nálevkovitých pohárů. Již při zběžném prolistování je z něj vidět, že mu autorka věnovala velké množství energie, o čemž svědčí i bohatá bibliografie, sestávající zejména ze zahraniční literatury. Soupis zahrnuje i interpretačně nejednoznačné objekty, věrohodnost jejichž funkce je v dalších kapitolách podrobena kritice (např. údajná polozemnice z Mirošovic a další).

Z následující typové charakteristiky staveb nálevkovitých pohárů vyplývá, že se setkáváme jak s objekty nadzemními, sloupových konstrukcí, tak se zahloubenými, polozemnicemi. Celkem autorka zachází s více či méně věrohodnými doklady 160 staveb ze 74 lokalit, což je překvapivě poměrně vysoké číslo. Nadzemní stavby bývají zejména na severu rozličných

půdorysů, od oválných k pravoúhlým, vymezené jak kůly, tak žlaby, rozličných délek a poměrů stran. Polozemnice se vyskytují zejména v jižní skupině, přičemž zařazení některých objektů takto vedených v literatuře je v některých případech silně diskutabilní, jak autorka správně poukazuje. (Osobně bych byl ještě kritičtější.) Neméně závažnou otázkou je vlastní funkce staveb, které automaticky nemusejí být obytné. Toho si je Věra Sušická plně vědoma, jak ostatně vyplývá z jejích exkurzů pojednávajících o tzv. kultovních domech a otázkách vazby polozemnic na dílenské činnosti. Dle mého soudu je velice pravděpodobná možnost polyfunkčního využití staveb, kterou ostatně autorka v závěru zřetelně deklaruje.

Předložená práce je provázena značným množstvím dokumentace a velmi početnou bibliografií, úroveň češtiny je na mnohem vyšší úrovni, než tomu bylo u autorčiny bakalářské práce. Přesto se nevyvarovala chyb, zejména v užívání názvů jednotlivých skupin nálevkovitých pohárů. (Je možné psát skupina Ustowo či Łupawa, ovšem s velkým písmenem na začátku slova, vhodnější by však byly tvary ustowska, lupawska, baalberska atd. – např. str. 23; někdy se vyskytují chyby v singuláru – nikoli Inowroclawy, Mšece, ale Inowroclaw, Mšec - str. 98; nedůsledná identifikace lokalit v prvním pádu vede k takovým obskurnostem, jako je „kultura britzer“, což je v němčině adjektivum od názvu naleziště jménem Britz, čili správně britzská skupina – str. 112; okres se polsky řekne powiat, tedy nelze psát „okr. Powiat Limanowski“ - str. 40.)

Přes tyto drobné nedostatky však práce Věry Sušické po všech stránkách splňuje nároky kladené na úroveň diplomových prací, a proto ji a proto ji **d o p o r u č u j i** k obhájení.

V Praze dne 24. 8. 2012

PhDr. Miroslav Dobeš